

- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási

költséget.

- A le nem rótt 499.700 (négy száz kilencven kilenc ezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és K. F-né 2008. július 3-án szabad felhasználású deviza kölcsönt vettek fel az alperestől. A kölcsön egy részével az adósok a felperes egy korábbi hitelét váltották ki, amelyet a felperes a vállalkozása a M. B. Bt. fejlesztésére vett fel és fordított. A fennmaradó összeg nagyobb része szintén a M. B. Bt.-hez került.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében elsődlegesen kérte a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének a megállapítását és ennek a jogkövetkezményeinek a levonását, mert álláspontja szerint a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései a tisztségtelenségük folytán érvénytelenek, így a felek közti elszámolásra a forint összegek alapján kerülhet sor. Másodlagosan a szerződés módosítását kérte a 6/2013. PJE határozat és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 241. §-ában foglaltak szerint, mert álláspontja szerint az árfolyamkockázattal összefüggésben megvalósuló értékegyensúly meg bomlása, a fizetési kötelezettség számottevő megemelkedése olyan a szerződéskötés után bekövetkezett körülmény változás, amely a lényeges és jogos érdekét sérti.

- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint a perbeli kölcsönszerződést a felperes és a perben nem álló adóstársa magánszemélyként kötötték ugyan, de a felperes építési vállalkozást működtetett és ezt a hitelt egy olyan korábbi hitel kiváltására vették fel, amelyet a vállalkozása fejlesztésére fordított. Azt, hogy a hitelt és az ezt megelőző hitelt is a vállalkozásba forgatták, a felperes előadása és K. F-né adóstárs tanúvallomása is megerősítette. A felperes tehát jövedelemszerző tevékenysége folytatásához, vállalkozása fejlesztéséhez vette fel a kölcsönt, így az a régi Ptk. 685. § d) pontja, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói

kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH.1. törvény) 2. § (1) bekezdése, továbbá a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 6. § (1) bekezdés 28. pontja szerint nem volt fogyasztói szerződés (EBH2005.1321.). Mindezek alapján nem volt jelentősége annak sem, ha a kölcsönnek volt olyan része, amelyet nem a felperes vállalkozásába fordítottak, vagy családi körben végzett ingatlan felújítás ellenértékéként került a vállalkozásba. A döntő ugyanis e tekintetben az, hogy ha a kölcsön egy része megélhetést biztosító vállalkozásba kerül felhasználásra, akkor a szerződés nem tekinthető fogyasztói jellegűnek. Közömbös az is, ha az alperes fogyasztóként kezelte a felperest és vele szemben elszámolt, mert a perben lefolytatott bizonyítás eredménye alapján kellett ebben a kérdésben állást foglalni.

A régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése ennek megfelelően a perbeli jogviszonyban nem volt alkalmazható, a sérelmezett kikötést a felperes a régi Ptk. 209/A. § (1) bekezdése szerint támadhatta volna meg, a megtámadási határidőt azonban a régi Ptk. 236. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak megfelelően elmulasztotta, így a tisztességtelenség vizsgálatára már nem kerülhet sor.

Az alperes már teljesítette a szolgáltatását, a felperes teljesítése azonban nem történt meg, így nem volt lehetőség a szerződés régi Ptk. 241. § szerinti módosítására sem, mert nem álltak fenn annak a jogszabályi feltételei.

- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján hagyta helyben.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a régi Ptk. a fogyasztó személyét nem szűkítette le a természetes személyekre, döntő jelentőséget az ügyletkötés céljának tulajdonított. A szerződő fél ennek megfelelően akkor tekinthető fogyasztónak, ha nem gazdasági, üzleti, szakmai célból köt szerződést. Ha ilyen cél megállapítható, akkor viszont az általa kötött szerződés nem minősül fogyasztóinak. A perbeli esetben a kölcsönnek két célja volt, egy korábbi hitel kiváltása és a fennmaradt összeg szabad felhasználása. A hitel kiváltása, mint hitelcél nem változtatja meg az eredeti kölcsön célját, így ha a kiváltott hitel nem volt fogyasztói, akkor a kiváltásra szolgáló kölcsön sem volt az. (BH2016.83.) A felperes maga adta elő, hogy a kiváltott hitelt a vállalkozása fejlesztésére vette fel, így megállapíthatóan a jogügylet nem volt fogyasztói jellegű. A kölcsön másik részét K. F.-né édesanyja ingatlanán végzett felújítások vállalkozói díjára fordították, a munkálatokat pedig a felperes

érdekkörébe tartozó vállalkozás végezte. Az ilyen jellegű kölcsön esetén a szerződés fogyasztói jellege még nem lenne kizárható, de ennek nincs jelentősége, mert ha a kölcsön felvétele üzletszerű tevékenység keretében történt, akkor a kölcsön már nem minősül fogyasztóinak még akkor sem, ha azt az adós csak részben használta fel a gazdasági céljaira. Helyesen került megállapításra, hogy mivel a szerződés nem volt fogyasztói, az annak részét képező sérelmezett általános szerződési feltételek tisztességtelensége csak sikeres megtámadás esetén lenne megállapítható. A megtámadással a felperes elkésett, erre a mulasztásra az alperes is hivatkozott, így nem volt vizsgálható a hivatkozott feltételek tisztességtelensége.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen kérte annak a hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát, vagy másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezéssel az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésével nem derítették fel és tisztázták kellőképpen a tényállást, a másodfokú bíróság pedig az indokolási kötelezettségének sem tett eleget, így a jogerős ítélet megalapozatlan és a tényállás megállapítása alapjául szolgáló indokolás kirívóan okszerűtlen, iratellenes.

Tévedtek az eljáró bíróságok akkor, amikor azt állapították meg, hogy a felek által kötött szerződés nem fogyasztói szerződés. A régi Ptk. 685. § d) és e) pontjaira, továbbá a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) II. számú mellékletének III.4. és III.5. pontjaira való hivatkozással előadta, hogy a rendelkezéseket a fogyasztó szempontjából kell értékelni és a szabad felhasználású hitel fogyasztói hitelnek minősül. Ilyen a hitelkiváltó célú hitelszerződés is, ha azzal a magánszemély adós a korábbi hitelét fizeti vissza és azt nem az üzletszerű gazdasági tevékenysége keretében veszi igénybe. Előadta, hogy az, hogy a hitelt, illetve a kiváltott hitelt a vállalkozása fejlesztésére fordította volna nem nyert bizonyítást, az alperes pedig a kölcsönt nem célhoz kötötten adta, a felek a felhasználás módját nem határozták meg. A kölcsön részben egy korábbi, ugyancsak magánszemély által felvett kölcsön kiváltására szolgált, a többit pedig a felperes perben nem álló adóstársa édesanyjának az ingatlana felújítására fordították. A hitelügyletben a felperes érdekeltiségébe tartozó egyetlen vállalkozás sem volt érintett, annak szempontjából a felperes

üzleti tevékenységének nem volt jelentősége. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy a hitel második része már fogyasztói volt és csak a hitelkiváltás miatt kapcsolta azt össze a korábbi nem fogyasztóinak minősített hitellel. A felek tényleges akaratával szemben azonban nem lehetséges a szerződés átminősítése. K. F-né a felperessel haragos viszonyban áll, tőle elfogulatlan tanúvallomás nem volt várható, a nyilatkozatai ellentmondásosak voltak, ezért be kellett volna szerezni a közte és a felperes közt folyamatban volt élettársi vagyonszövetségi per anyagát, amelyet azonban az eljáró bíróság elmulasztott. Előadta, hogy mindezek, továbbá a devizahiteles törvények szerinti elszámolás és a szerződéskötéskor a szerződés kockázatairól való tájékoztatás ténye - még ha az nem is felelt meg a követelményeknek - a szerződés fogyasztói jellegét támasztották alá.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [9] Az eljáró bíróságok az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vontak le, jogszabálysértés nem történt.
- [10] A jogvita megítélése során a bíróságnak elsődlegesen a felek előadásából kellett kiindulnia, amit pedig a fél - a perbeli esetben a felperes - maga ad elő, a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján további bizonyítás nélkül valónak fogadható el, ha azt az ellenérdekű fél nem vitatja és ha annak tekintetében a bíróságnak sem merül fel kétsége. A felperes a személyes meghallgatása során maga adta elő, hogy a kölcsönt, amelyet a perbeli kölcsönből ki akart váltani, a vállalkozása fejlesztésére, valamint a vállalkozása számlájának a kifizetésére vette fel és a perbeli kölcsön fennmaradó részét is a vállalkozásra fordította. A felperes által a felülvizsgálati kérelemben elfogultként megjelölt volt élettárs ugyanezt adta elő a tanúvallomásában. Mindezek alapján a felperes a felülvizsgálati kérelmében azt sérelmezte, hogy a bíróság elfogadta valónak a saját előadását és azt, hogy miért nem folytatott le az általa előadottakkal szemben további bizonyítást. Ez a kifejtettek alapján egyrészt sérti a jóhiszemű pervitel követelményét, másrészt pedig a Pp. szabályai szerint szükségtelen lett volna, hiszen a felperesnek ezen állításait az alperes sem vonta kétségbe, és azok tekintetében a bíróságnak sem merült fel kételye.

[11] A jogerős ítélet által helyesen hivatkozott bírói gyakorlat szerint a hitel kiváltása mint hitelcél nem változtatja meg az eredeti kölcsönszerződés célját, ezért ha a kölcsön, amit a felperes ki kívánt váltani, nem volt fogyasztási, lakossági kölcsön, akkor nem volt az a kiváltására felvett újabb kölcsön sem (BH2016. 83.).

[12] A jogerős ítélet helytálló megállapításának megfelelően a régi Ptk. és a régi Hpt. nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a hitelt természetes személy, vagy cég vette-e fel, a kölcsön jellegének a megítélése ugyanis a hitel céljától függött, nem volt jelentősége ezért annak, hogy a kölcsönt a felperes magánszemélyként vette fel és abban nem szerepelt a cége.

[13] A régi Ptk. 685. § d) pontja szerint fogyasztó az, aki a gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül eső célból szerződik, míg a régi Hpt. szerint fogyasztási kölcsönt a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak vásárlásához, javíttatásához, szolgáltatások igénybe vételéhez lehet felvenni természetes személy által, és ilyen kölcsönnek minősül a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön is, ha azt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében veszi igénybe. A lakossági kölcsön pedig a fogyasztási kölcsön, valamint a lakás, illetve üdülő, vagy egyéb ingatlan vásárlására, építésére, felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá közmű fejlesztésre természetes személy által igénybe vehető kölcsön. (Régi Hpt. II. számú melléklet III. 5., III.13.) A felperes által a vállalkozása fejlesztésére felvett kölcsön értelemszerűen nem volt független az üzleti, gazdasági tevékenységétől, a régi Hpt. értelmében pedig a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön sem tekinthető fogyasztásinak, ha azt a felvevő az üzletszerű tevékenysége körében veszi igénybe. A felperes által felvett kölcsön és a kiváltó kölcsön tehát nem esett ebbe a kategóriába, a felperest nem lehet fogyasztónak, a kölcsönszerződést pedig nem lehet fogyasztási, lakossági kölcsönnek tekinteni. A perbeli, felhasználási célhoz nem kötött hitel esetében a régi Hpt. rendelkezésének megfelelően csak a kölcsön valós célját lehetett figyelembe venni. (EBH2005.1321., BH2015.197.)

[14] A felperesnek tehát az általa hivatkozottak alapján - az első és másodfokú bíróság által helyesen kifejtettek megfelelően - a szerződés megtámadására lett volna lehetősége, erre azonban nem került sor, így a tisztességtelenség megállapítására már nem volt lehetőség és helyesen került elutasításra a kereseti kérelem.

[15] A Kúria mindezek alapján a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[16] A Kúria a felperes kérelmére a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.

[17] A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint Áfa-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[18] A felperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

[19] Az ítélettel szemben a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2017. április 25.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző